

Informacija apie priimtą sprendimą dėl Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto įsisavinimo planuojamos veiklos leistinumo poveikio aplinkai požiūriu

2016-02-15 Aplinkos apsaugos agentūros Poveikio aplinkai vertinimo ir taršos prevencijos skyrius, Renata Avlasaitė, tel 8706 62017

1. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas – AB „Klovainių skalda“, Klovainiai, Pakruojo raj., LT-83004, tel. 8(421) 44 574, faks. 8 (421) 44 540, el.p. gediminas@skalda.lt, klovskalda@is.lt.

2. Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas – UAB „GJ Magma“, Vaidevučio g. 18, Vilnius, tel. 8 (527) 84 455, el.p. gjmagma@gmail.com.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas – Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto įsisavinimas.

Poveikio aplinkai vertinimas (toliau – PAV) atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 priedo 10 punktą „Į Planuojamos ūkinės veiklos, kurios poveikis aplinkai privalo būti vertinamas, rūšių sąrašą įrašytos planuojamos ūkinės veiklos pakeitimas ar išplėtimas tais atvejais, kai toks pakeitimas ar išplėtimas atitinka šiame priede nustatytus ribinius dydžius, jei jie yra nustatyti“, pastarasis punktas tiesiogiai nukreipia į įstatymo 1 priedo 2.4 punktą: „Kitų naudingųjų iškasenų kasyba ar akmens skaldymas (kai kasybos plotas – 25 ha ir didesnis)“.

4. Planuojamos ūkinės veiklos vieta – Pakruojo rajonas, Klovainių seniūnijos Beržinių, Getautų kaimuose, Rozalimo seniūnijos Moniūnų ir Rokoknių kaimuose.

5. Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas.

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) gretimybes.

Klovainių dolomito telkinys yra šiaurinėje Lietuvos dalyje, Pakruojo rajone, 7,7 km į pietryčius nuo Pakruojo miesto centro, 2,2 km į pietus nuo Klovainių miestelio centro, už 1 km nuo pastarojo miestelio pakraščio, 2,4 km į šiaurės rytus nuo Rozalimo miestelio centro, Klovainių seniūnijos Beržinių ir Getautų kaimuose bei Rozalimo seniūnijos Moniūnų bei Rokoknių kaimuose. Vertinamo ploto centro koordinatės yra X – 6197510, Y – 496522.

Klovainių dolomito telkinys geomorfologiniu požiūriu yra Klovainių – Pušaloto mikrorajono Mūšos – Nemunėlio lygumoje, kuriai būdingas lėkštai banguotas arba visiškai lygus reljefas. Vertinamo ploto paviršių šiaurinėje dalyje pagrinde sudaro kasybos pažeistas plotas – per 150 ha. Likusią telkinio dalį sudaro miškas per 299 ha ir žemės ūkio laukai – 194,5 ha.

Klovainių telkinio ir jo apylinkių hidrografinis tinklas priklauso Mūšos upės baseinui. Pro nagrinėjamo ploto rytinę dalį teka ištiesintos vagos Ramytės upelis, kuris už 4,5 km į šiaurę įteka į Daugyvenės upelį. Pro vakarinę dalį teka taip pat ištiesintos vagos melioruotas Gapelio upelis. Minėtų ištiesintų upelių vagos bus perkeltos. Tai buvo numatyta dar pagal sovietmečiu parengtą telkinio naudojimo projektą.

Informacija apie artimiausias gyvenamąsias teritorijas.

Greta nagrinėjamo telkinio nėra nei vienos gyvenamosios sodybos. Artimiausia sodyba nuo vertinamo ploto ribos yra nutolusi per 185 m į vakarus. Kiek toliau, už 240 m į vakarus yra kita sodyba. Abi paminėtos sodybos yra negyvenamos. Daugiau gyvenamųjų sodybų nėra telkinio artimoje aplinkoje (300 m ruože). Tai neurbanizuota teritorija su pavienėmis aplink išsidėsčiusiomis sodybomis.

PŪV poveikis hidrologiniam režimui ir gruntiniam vandeniui.

Iš karjero į vandens telkinius bus pumpuojamas tiek natūralus vanduo, tiek pritekėjęs iš vandeningų sluoksnių, tiek atmosferinis kritulių. Baseinuose vanduo nusėdus dalelėms greitai nuskaidrėja. Jokie teršalai į vandens baseinus nebus išleidžiami.

Centrinės vandens lygio depresijos dalies, kurioje yra ženklesni vandens lygio pažemėjimai, galintis daryti realų poveikį aplinkos objektams, radiusas neviršija 1 km. Vandens lygio pažemėjimai periferinėje jos dalyje yra palyginus nedideli ir nekelia realios grėsmės nei aplinkos objektams, nei galimiems požeminio vandens vartotojams. Tą patvirtina stebėjimai buitiniame šulinyje Nr. 3 (nurodytas PAV ataskaitoje), kuriame per visą stebėjimų laiką vandens lygis nerodo žemėjimo tendencijos. Iš to seka, kad vertikalus vandens pertekėjimas iš gruntinio vandens sluoksnio per priemolių sluoksnį yra neženklus ir pilnai kompensuojamas atmosferiniais krituliais. Tas pat pasakytina ir apie galimą poveikį Daugyvenės upei bei Ramytės upeliui, kurie nuo tiesioginio kontakto su sausinamu vandeningu sluoksniu taip pat yra skiriami priemolių sluoksnio. Naujai kasama Ramytės upelio vaga taip pat bus iškasta tame pačiame priemolio sluoksnyje.

Įsisavinant vertinamą Klovainių telkinio plotą išsilaikys analogiškos hidrodinaminės vandeningo sluoksnio sąlygos. Vandens lygio depresijos plitimas vakarų kryptimi bus ribojamas Daugyvenės upės. Nors bus tolstama nuo esamų tvenkinių, tačiau iškastuose naudingo klodo plotuose neišvengiamai rasis nauji tvenkiniai, sudarantys vandeningo sluoksnio mitybos kontūrą ir turintys lemiamos įtakos depresijos parametrams. Rytų kryptimi vandeningas sluoksnis atsiremia į ženkliai mažiau laidžius devono sluoksnius, taip pat ribojančius vandens lygio depresijos plitimą. Ženklesnis vandens lygio depresijos išplitimas yra galimas pietų kryptimi. Stebėjimai gręžinyje 42114, nutolusiame apie 2,5 km nuo karjero, rodo, kad ženklesnio vandens lygio pažemėjimo, kurį būtų galima sieti tiesiogiai su karjero sausinimu, jau nesimato. Atsižvelgiant į dabartinius vandens lygio depresijos parametrus, tikėtina, kad centrinė vandens lygio depresijos dalis, kurioje bus ženklesnis lygio pažemėjimas, galintis turėti įtakos aplinkos objektams bei požeminio vandens vartotojams, šia kryptimi sieks apie 1 km.

PŪV poveikis saugomoms teritorijoms ir nekilnojamoms kultūros vertybėms.

Planuojamas naudoti plotas nepatenka į saugomas teritorijas. Artimiausia saugoma teritorija yra Daugyvenės hidrografinis draustinis, nutolęs 2,2 km į pietvakarius. Kiek toliau, už 7,6 km į rytus yra Šermukšnių durpyno botaninis – zoologinis draustinis. Artimiausia „Natura 2000“ teritorija svarbi buveinių apsaugai yra Kruojos upės slėnis, esantis 13,3 km į šiaurės vakarus. Artimiausia „Natura 2000 teritorija“ svarbi paukščių apsaugai yra Gedžiūnų miškas, nutolęs 8,9 km į šiaurės vakarus. Kitos saugomos teritorijos nutolusios dar didesniais atstumais. Atsižvelgiant į tai, poveikio saugomoms teritorijoms nebus.

Telkinio teritorijoje ir artimoje jo aplinkoje nėra fiksuota jokių istorinių, kultūrinių ar archeologinių vertybių. Artimiausia saugoma kultūros vertybė yra Klovainių (Krivaičių) buv. Dvaro sodyba (Unikalus Nr. 353), esanti už 550 m nuo vertinamo ploto . Atstumas matuotas iš esmės nuo tos vietos, kur dolomito gavyba jau nebevyksta. Visi dolomito išteklių arčiausiai dvaro sodybos jau iškasti ankstesniais gavybos metais. Dolomito gavyba pagrįde bus tęsiama į pietus, nepažeistuose plotuose, kurie nuo artimiausios kultūros vertybės bus nutolę per 1,8 km.

Informacija apie planuojamą ūkinę veiklą.

Planuojama ir toliau eksploatuoti Klovainių dolomito telkinį, gavybą plečiant pietų kryptimi. Išteklių gavyba ir toliau būtų vykdoma dar 2009 m. įmonei suteiktame kasybos sklype . Dolomito gavyba bus tęsiama naudojant tą pačią kasybos technologiją kaip ir dabar veikiančiame karjere. Iš esmės viskas vyks analogiškai tik gavybos plotas judės pietų kryptimi. Dolomitinės žaliavos vidutinė metinė gavyba ir toliau sudarys per 300 tūkst. m³.

Planuojamos ūkinės veiklos sukeliamas triukšmas ir oro tarša.

Dirbant technikai susidarys aplinkos oro teršalai iš vidaus degimo variklių, deginant kurą. Kuro markės bei išmetamų dujų toksiškumas nustatyti automobilių ir kitų savaeigių mechanizmų techninėmis eksploatacijos taisyklėmis. Eksploatacijos eigoje periodiškai turės būti tikrinamas karjero mechanizmų vidaus degimo variklių darbo režimo atitikimas nustatytiems normatyvams (LAND 15-2000). Visi mechanizmai per metus sudegins apie 272 t dyzelinio kuro. Metinis išmetamų teršalų kiekis yra nedidelis, lyginant su gavybos apimtėmis ir faktu, kad didelę darbų dalį sudaro viršutinio dirvožemio sluoksnio nuėmimo darbai. Išmetamų dujų kiekis apskaičiuotas pagal

Aplinkos ministro 1998-07-13 įsakymu Nr. 125 patvirtintą metodiką: „Teršiančių medžiagų, išmetamų į atmosferą iš mašinų su vidaus degimo varikliais, vertinimo metodika“. Sudeginus tokį šio kuro kiekį į aplinką per metus pateks 75,1 t aplinkos oro teršalų: 48,9 t anglies monoksido, 16,5 t angliavandenilių, 8 t azoto junginių, 0,3 t sieros dioksido ir 1,5 t kietųjų dalelių. Pagal planuojamas kuro sąnaudas, įvertinus vidutinį mašinų amžių, eksploataavimo sritį, mašinų konstrukcines ypatybes, buvo apskaičiuotos teršiančių medžiagų, išmetamų į atmosferą iš mašinų kiekis.

Karjere dirbsiantys mechanizmai bus pasklidę plačioje erdvėje, vieni ekskavatoriai nuiminės dangą, kiti kraus dolomitinę žaliavą į sunkvežimius. Jei tektų modeliuoti tai taikant, kad ir patį blogiausią scenarijų reiktų skaičiuoti oro taršą nuo dviejų, blogiausiu atveju trijų mechanizmų (ekskavatoriaus ar krautuvo ir dviejų sunkvežimių). Niekada visa kasybos technika nedirbs gretimai ar vienoje vietoje, tam nėra visiškai jokio poreikio. Didžiausią oro taršos kiekį karjere sudarys aplinkos oro teršalai išmetami iš sunkvežimių, kurie judės plačioje kelių kvadratinų kilometrų erdvėje, nesudarydami nuolatinio srauto, nes jų dirbs iki 12 vienetų. Oro teršalų koncentracijos karjere ir toliau išliks artimos foninėms reikšmėms kaimiškose teritorijose.

Sprogdinimo darbai: tarša azoto oksidais. Azoto oksidai formuojasi aukštoje temperatūroje vykstančiuose degimo procesuose, azotui oksiduojantis ore (sprogimo metu) arba kure. Pagrindiniai azoto oksido (NO) ir azoto dioksido (NO₂) šaltiniai planuojamame naudoti Klovainių dolomito telkinyje yra transportas ir uolienos sprogdinimas. Paskaičiuota, kad vykdant sprogdinimo darbus susidaro 0,7 t. NO_x dalelių per metus. Didžiausia leidžiama vienkartinė NO_x koncentracija yra 0,4 mg/m³.

Informacija apie PŪV sukiamą triukšmą

Neskaitant momentinio triukšmo pliūpsnio sprogimo metu, stipriausią ilgiau besitęsiantį triukšmą karjere skleis sunkvežimiai (iki 115 dB(A)), tačiau pagal analogiją atliktus matavimus, triukšmo lygis jau už 10 m sumažėja 89 dB(A). T.y. dvigubai pagal žmogaus klausos triukšmo jutimą. Sunkvežimiai judės tik karjero vidaus keliais. Nuo artimiausios gyvenamosios aplinkos karjere dirbsiantys mechanizmai bus atriboti dirvožemio pylimais, nuodangos bei gavybos pakopų šlaitais. Bendrai mechanizmų skleidžiamą triukšmą ribos per 11 – 12 m aukščio barjeras, kuris susideda iš 3 m aukščio dirvožemio pylimo, 3 m nuodangos pakopos, bei 5 – 6 m gavybos pakopos aukščio.

Informacija apie PŪV poveikį visuomenės sveikatai

Pagrindinis nepalankus aplinkos oro teršalas yra dulkės, kurių aukščiausios koncentracijos gali susidaryti sprogdinant dolomito klodą. Poveikis yra momentinis, retai pasikartojantis (1-2 kartai per mėnesį). Transporto keliamos dulkės (kietos dalelės) būna tiktai sausros metu, karjero viduje, jos „gesinamos“ laistant kelius, todėl tarša dėl transporto nebus reikšminga.

Kietų dalelių koncentracijų sklaidos skaičiavimais numatoma, kad prie artimiausių gyvenamųjų pastatų jų koncentracijos neviršys leistinų verčių gyvenamosios aplinkos orui.

Triukšmas iš mobilių šaltinių neviršys leistinų lygių gyvenamojoje aplinkoje. Ženklius triukšmo gesimo faktai už karjero šlaitų ne kartą buvo įrodyti atliktais matavimais. Pvz. 2007 metais Nacionalinio visuomenės sveikatos tyrimų centro fizikinių veiksnių tyrimų laboratorijos vykdyto natūrinio triukšmo matavimo Samninkų žvyro telkinyje duomenimis, esant 10 metrų aukščio karjero šlaitui kasimo technikos, kuri dirbo karjero šlaito apačioje, skleidžiamas triukšmas 88dB(A) ties karjero viršutiniu bortu sumažėjo iki 47 dB(A), t.y. karjero šlaitas sumažino triukšmo lygį 41 dB(A). Šiuo atveju dirvožemio pylimas, nuodangos ir gavybos pakopos sudarys bendrą per 11 – 12 m aukščio barjerą.

Sprogdinimo metu aplinkiniai gyventojai girdės garsą, kuris neviršys leistino maksimalaus garso lygio ir nesukels klausos pažeidimų. Būtina užtikrinti sprogdinimo darbų saugą pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu 2003-12-24 Nr. A1-216 patvirtintus „Sprogdinimo darbų saugos reikalavimus“.

Galimas gyventojų nepasitenkinimas dėl aplinkos estetinio vaizdo sudarkymo, dulkių.

Nustojus eksploatuoti telkinį, vietovės estetiškas vaizdas žymiai pagerės, nes vietoj karjero bus įrengti baseinai, pritaikyti rekreacijai.

Sausinant karjerą galimas gėrimui vartojamo vandens horizonto lygio žemėjimas, dėl ko gali sumažėti vandens šuliniuose ar gręžiniuose. Būtinai pastovus vandens lygio stebėjimas ir nustačius vandens trūkumą kompensavimas (gręžiniai į gilesnius vandens horizontus).

Darbai vykdomi pagal įmonėje parengtą profesinės rizikos vertinimą šiuo metu eksploatuojamame karjere, o plečiant karjerą, esant poreikiui, minėtas rizikos vertinimas bus pakoreguotas.

Informacija apie PŪV poveikį dirvožemiui, žemės gelmėms kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei

Vykdamas kasybos darbus dirvožemio sluoksnis, kurio vidutinis storis telkinyje sudaro per 0,3 m, bus nuimtas buldozeriu. Kas metus dirvožemis bus nuimamas nuo 6,5 ha ploto, kurio tūris sudarys apie 19,5 tūkst. m³. Karjerą supa žemės ūkio paskirties žemė. Karjero veikloje išsiskiriančios negausios dolomito dulkės yra natūrali medžiaga dirvų kalkinimui, o dirvožemį teršiančios medžiagos nebus išmetamos, todėl nereikalingi žemės ūkio veiklos apribojimai dėl planuojamos veiklos. Karjero veikloje nesusidarys gamybinių atliekų, kurios terštų dirvožemį.

Vietovės ir aplinkos biologinės įvairovės vertinimą atliko Vilniaus universiteto gamtos mokslų fakulteto lektorius, ornitologas S. Skuja, kuris įvertino šioje teritorijoje ir apylinkėse esančią fauną. Planuojamo karjero plote bei jo apylinkėse augaliją įvertino to paties universiteto g.m.dr., botanikė E. Meškauskaitė. Gyvūnijos lauko tiriamieji darbai buvo vykdyti 2015 m. liepos 25 ir rugpjūčio 15 d. Augalija buvo aprašinėjama pagal 2015-06-10 d. situaciją. Gyvūnijos įvairovės ir jų bendrijų atžvilgiu numatoma eksploatuoti Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto dalis nėra apylinkėse kuo nors originali arba kokių nors ypatingai retų gyvūnų rūšių unikalūs poreikiai atitinkanti vieta visame regiono gamtiniame komplekse. Palaipsniui plečiant Klovainių dolomito telkinio plotą numatytomis ribomis, dabartinės tipingos vabzdžių, varliagyvių, roplių, paukščių ir žinduolių buveinės bus pakeistos į kitas, todėl ir jų fauna šioje teritorijoje atitinkamai pasikeis. Dalis varliagyvių galimai labiau prisitaikys prie pasikeitusių aplinkos sąlygų ir jų rūšinė įvairovė gali net padidėti. Dalis paukščių rūšių taip pat prisitaikys prie besikeičiančių aplinkos sąlygų, tačiau didžioji jų dalis ir, ypatingai, retų rūšių miško paukščiai teritorijoje tikėtina nebegyvens. Šiuos plotus užliejus vandeniū susidarys jau visiškai naujos aplinkos sąlygos. Bendra dabartinė paukščių rūšių įvairovė gali sumažėti, bet ilgainiui įsikurs kitos – vandens telkinių, jų pakrančių, šlapžemių ir atvirų vietų paukščių rūšys. Dabartinės žinduolių buveinės taip pat bus palaipsniui pakeistos, todėl ir žinduolių fauna šioje vietoje keisis. Kadangi toks procesas vyks lėtai, stambieji žinduoliai ir dalis smulkesnių žinduolių rūšių pasišalins iš teritorijos ir integruosis į kitas, šalia esančias buveines.

Kasant naudingas iškasenas visame projekte numatytame plote bus palaipsniui transformuotos dabar esančios natūralios miško ir kitos buveinės, tačiau iškasenų eksploatacijos pabaigoje numatytų teritorijos rekultivacijos priemonių dėka bus sukurtas iš principo naujas šiam regionui kraštovaizdis – nauji vandens telkiniai šiame, tokiais telkiniais negausiame Šiaurės Lietuvos regione. Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto teritorijos dalies, esančios Pakruojo rajone eksploatacija jau kelis dešimtmečius veikiančio karjero apylinkių ir viso šio rajono gyvūnų įvairovei žymesnės neigiamos įtakos neturės. Dolomito kasyba gyvūnų kaupimosi vietoms ar jų migracijų keliams nepakenks. Baigus eksploataciją bus sukurtas iš principo naujas šiam regionui kraštovaizdis su naujais vandens telkiniais ir jų aplinka. Nustatytos mažųjų erelių rūšių ir kitų retų paukščių lizdavietės turi būti išsaugotos Klovainių dolomito telkinio pirmo praplėtimo etapo metu. Prieš pradėdant vykdyti kitus šio telkinio praplėtimo etapus, retų paukščių lizdavietės turi būti įvertintos iš naujo. Įvertinimą turi atlikti specialistas – kvalifikuotas ornitologas.

Pati naudingųjų iškasenų gavyba kraštovaizdžio natūralumą pakeičia tik lokaliai, (pagal LR Kraštovaizdžio erdvinės struktūros įvairovės ir jos tipų identifikavimo studiją). Monotoniško agrarinio landšafto vertė pakils, nes padidės teritorijos reljefo skaida, miškingumas ir ežeringumas. Iš esmės pakis teritorijos tinkamumas rekreacijai. Tuo pačiu padidės ir landšafto estetiški ištekčiai.

Informacija apie galimas ekstremalias situacijas

Klovainių dolomito telkinys savaime nekelia jokios grėsmės aplinkai, dirbančiųjų ir aplinkinių gyventojų sveikatai ar nuosavybei, jei darbai vykdomi pagal parengtą telkinio išteklių naudojimo projektą ir nepažeidžiant darbų ir eismo saugos normų bei reikalavimų.

Galimi atsitiktiniai įvykiai pvz.: ekskavatoriaus mašinistas pasikasa po aukštu šlaitu, tai dėl gruntų griūties gali būti apgadintas mechanizmas, nukentėti pats asmuo, tačiau aplinkai ir kitiems darbuotojams žalos nebus, sunkesni padariniai būtų jei dėl kokių nors pažeidimų sprogtų automobilis, kuris atveža sprogstamąsias medžiagas, gręžinių užtaisymo sprogmenimis metu arba priešlaikinio užtaisų sprogo metu, kol sprogdintojai dar nėra pasitraukę saugiu atstumu.

Informacija apie PŪV monitoringą

Karjere ir toliau bus sausinami gėlo geriamo vandens sluoksniai, todėl atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus bei Europos Sąjungos direktyvinių dokumentų nuostatas, karjere bus tęsiamas ūkio subjekto požeminio vandens lygio monitoringas. Iš požeminės hidrosferos dirbtinai yra išimamas tam tikras kiekis gėlo vandens, o tai yra kontroliuojamas dalykas. Numatomas monitoringo sistemos išplėtimas ir stebėjimų vykdymo tęstinumas. Jau yra parengta ir patvirtinta požeminio vandens lygio monitoringo vykdymo programa 2014 – 2018 m. Požeminio vandens monitoringas Klovainių dolomito karjere ir galimo jo poveikio zonoje buvo pradėtas vykdyti 2000 metais, pagal parengtą ir patvirtintą monitoringo programą 2000 – 2004 metams. Šiam monitoringo vykdymo etapui monitoringo tinklas buvo sudarytas iš aplinkinių gyventojų šulinių ir karjero dugne iškasto zumpfo, tikintis, kad pagal jų matavimo duomenis bus galima vertinti karjero sausinimo poveikį aplinkos objektams. Tačiau, kaip parodė atliktas monitoringo duomenų vertinimas, buitinių šulinių informacija dėl įvairių priežasčių nėra pakankama planuotų uždavinių sprendimui. Atsižvelgiant į tai, tolimesniam monitoringo vykdymo etapui nutarta monitoringo tinklą sudaryti iš stebėjimo gręžinių, išgręžtų į sausinamą vandeningą sluoksnį. Tuo tikslu 2009 metais į Viršutinio devono Stipinų svitos vandeningą dolomito klodą buvo išgręžti du stebimieji gręžiniai Nr. 42113 ir Nr. 42114. Be to, toliau buvo atliekami vandens lygio matavimai viename šulinyje.

Buvo parengta požeminio vandens monitoringo programa 2009 – 2013 metų laikotarpiui. PAV ataskaitoje pateikiama monitoringo rezultatų, sukauptų pastarajame monitoringo vykdymo etape, analizė ir vertinimas. Analizė atliekama atsižvelgiant į to paties vandeningo sluoksnio sausinimą kitoje Daugyvenės upės pusėje pradėtame eksploatuoti Krivaičių dolomito karjere. Toliau laikantis galiojančių norminių teisės aktų buvo parengta požeminio vandens monitoringo programa 2014 – 2018 metų laikotarpiui, kuri šiuo metu ir yra įgyvendinama. Požeminio vandens monitoringas vykdomas remiantis Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-156 patvirtintais metodiniais reikalavimais

6. Priemonių, numatytų neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo pasekmėms likviduoti, aprašymas:

6.1. Ženkliai nukritus vandens lygiui aplinkinėse gyvenamosiose teritorijose, užsakovas įsipareigoja pagilinti šulinius, įrengti gręžinius ar prijungti prie centrinės vandentiekio sistemos, taip kompensuojamas neigiamą veiklos įtaką.

6.2. Šiuo metu įmonė naudoja pakankamai pažangią kasybos techniką, pritaikytą dirbti dideliuose karjeruose. Tokia technika sunaudoja daug mažiau kuro žaliavos tūrio vienetai iškasti ar perdislokuoti, tai tuo pačiu leidžia sumažinti ir bendrą kasybos mechanizmų sukeltą technogeninę apkrovą aplinkai. Svarbiausia eksploatuoti techniškai tvarkingus mechanizmus, siekiant, kad jie kuo mažiau išmestų teršalų į aplinką. Kaip alternatyvą sunkvežimiams, galima svarstyti elektrinės transporterio linijos įrengimą.

6.3. Dirvožemis bus kaupiamas vidiniuose telkinio sandėliuose ir aplink kasamą plotą, o po to panaudojamas rekultivuojant pažeistus plotus. Ilgesniam laikui pylimuose ar sandėliuose sukautas dirvožemis yra apsejamas žolių mišiniu. Tai apsaugoja jį nuo defliacijos. Kadangi buvusio karjero vietoje didesnę dalį sudarys vandens baseinai, rekultivuojamuose plotuose bus galima suformuoti

storesnį dirvožemio sluoksnį. Konkrečios priemonės bus numatytos ruošiant telkinio naudojimo planą. Šie pylimai tarnaus garso, dulkių ir vizualinės taršos barjeru.

6.4. Kasybos darbų frontas plėsis palaipsniui. Tiesiogiai fiziškai gyvūnija nebus naikinama ir pasitrauks į gretimas teritorijas. Rengiant telkinio naudojimo planą, sekančiame dokumentų rengimo etape, beveik visa projektuojama (planuojama) teritorija, kurios kasybos sklypo riboje bus vykdoma išteklių gavyba, yra už vertingiausių buveinių ribų visame miško komplekse bei nepatenka į fiksuotas saugomų paukščių lizdavietes. Įmonė šiose teritorijose nevaldo žemės sklypų.

6.5. Buvusio karjero vietoje bus suformuoti nuo kelių iki keliolikos ha ploto vandens baseinai, kaip tai daroma šiuo metu rekultivuojant karjerą, pakrantes apsodinant krūmais bei medžiais.

6.6. Bus sukurtas naujas biotopas, kokių Pakruojo rajone nėra daug. Kaip kompensacinė priemonė miško išskirtimui pagal LR Vyriausybės 2011-09-28 d. nutarimą Nr. 1131, teritorijų planavimo etape miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis turės būti kompensuojamas pinigine forma arba atsodinant tokį patį miško plotą. Išekspluotavus išteklius, plotai bus tvarkomi pagal vėliau sudarytą ir patvirtintą telkinio naudojimo planą.

6.7. Iškasto karjero šlaitai bus nulėkštinti ir užpilti dirvožemiu, apsėti žole bei apsodinti krūmais ir medžiais šlaitų erozijai sumažinti.

6.8. Karjeras bus rekultivuotas į atskirus vandens telkinius nuo kelių iki keliolikos ha ploto. Tokiu būdu rekultivuojant karjerą bus padidintas vandeningumas ir iš dalies atstatytas buvęs miškingumas. Tuo pačiu pakils kraštovaizdžio estetinė vertė, nes pagrindiniai faktoriai lemiantys landšafto estetinę vertę yra jo reljefo skaida, miškingumas ir ežeringumas.

6.9. Panaudojus visuomenės poreikiams tenkinti šioje vietovėje detaliam išžvalgytus dolomito išteklius, bus atliekami veiksmai, kurie pagal gamtinio karkaso nuostatus yra skatintini: t.y. didinama biologinė įvairovė, ežeringumas, atstatomas miškingumas.

6.10. Karjero šlaitas ir pylimas, veikdami kaip ekranai slopina tiesioginį triukšmą, o atsispindėjusio nuo karjero šlaito ir pylimo triukšmo galia gerokai sumažėja dėl absorbuojančio paviršiaus.

7. Pateiktos poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvados:

7.1. Šiaulių visuomenės sveikatos centras 2015-05-14 raštu Nr. S-2091 (9.10.7-P) „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos“ pritarė PAV programai.

Šiaulių visuomenės sveikatos centras 2015-10-28 raštu Nr. PAVA-1(9.10.7.-P) „Dėl Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto įsisavinimo planuojamos veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritarė PAV ataskaitai.

7.2. Pakruojo rajono savivaldybės administracija 2015-05-07 raštu Nr. S-1187(18.1) „Dėl Pakruojo rajono Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto įsisavinimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos“ pritarė PAV programai su siūlymais PAV ataskaitoje apibūdinti Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje bendrojo plano sprendinius, kurie galioja planuojamos ūkinės veiklos teritorijai; pateikti ištrauką iš Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinio) taip pat išnagrinėti AB „Klovainių skalda“ galimybes įsigyti iš privačios žemės savininkų žemės sklypus virš telkinio.

Pakruojo rajono savivaldybės administracija 2015-10-27 raštu Nr. S-2954(19.1) „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ suderino PAV ataskaitą ir pritarė planuojamai ūkinei veiklai.

7.3. Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2015-04-29 raštu Nr. S1-538 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos derinimo“ suderino PAV programą ir nurodė, kad nori susipažinti su paruošta PAV ataskaita.

Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2015-10-12 raštu Nr. S1-1343 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos derinimo“ pritarė PAV ataskaitai ir planuojamos ūkinės veiklos galimybei.

7.4. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Šiaulių skyrius 2015-05-07 raštu Nr. (9.38-Š)2Š-251 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos“ nurodė, kad kultūros paveldo objektų teritorijų ir apsaugos zonų planuojamoje teritorijoje nėra, todėl PAV programą suderino be pastabų, neprieštarauja planuojamai ūkinei veiklai ir nepageidauja negrinėti PAV ataskaitos.

7.5. Aplinkos apsaugos agentūra 2015-06-03 raštu Nr. (15.9)-A4-6153 „Dėl Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto įsisavinimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos tvirtinimo“ PAV programą patvirtino.

8. Visuomenės informavimas ir dalyvavimas.

Visuomenė apie parengtą PAV programą buvo informuota Klovainių seniūnijos skelbimų lentoje (2015-04-03) ir Rozalimo seniūnijos skelbimų lentoje (2015-04-03) ; laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2015-04-04), laikraštyje „Auksinė varpa“ (2015-04-04); Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje (2015-04-03).

Visuomenė apie parengtą PAV ataskaitą buvo informuota žemiau išvardintose informavimo priemonėse. Informacija apie visuomenės viešą supažindinimą su PAV ataskaita buvo skelbiama Klovainių seniūnijos skelbimų lentoje (2015-09-04) ir Rozalimo seniūnijos skelbimų lentoje (2015-09-04); laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2015-09-08), laikraštyje „Auksinė varpa“ (2015-09-09).. Susirinkimai su visuomene dėl PAV ataskaitos įvyko 2015-09-26 11 val. Klovainių seniūnijos patalpose, Žalioji g. 19, Klovainių mstl. Susirinkime dalyvavo PAV dokumentų rengėjo ir planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus, visuomenės atstovai. Visuomenės atstovai pateikė klausimų į kuriuos buvo atsakyta susirinkimo metu. Informacija apie tai pateikta PAV ataskaitoje.

Aplinkos apsaugos agentūra 2015-11-13 savo tinklalapyje paskelbė pranešimą visuomenei apie gautą PAV ataskaitą. Aplinkos apsaugos agentūra negavo suinteresuotos visuomenės pasiūlymų/pastabų dėl PAV ataskaitos.

9. Atsakingos institucijos sprendimo pobūdis (planuojama ūkinė veikla leistina/neleistina), jo priėmimo data ir su juo siejamos sąlygos, pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą.

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punktu, priimamas sprendimas: planuojama ūkinė veikla – Klovainių dolomito telkinio praplečiamo ploto įsisavinimas – leistina pagal parengtą PAV ataskaitą ir įvykdžius šio sprendimo 10 punkte nustatytas sąlygas.

Sprendimas priimtas Aplinkos apsaugos agentūros 2016-02-12 raštu Nr. (28.1)-A4-1464.

Su sprendimu siejamos sąlygos:

1. PŪV užsakovas apie priimtą sprendimą dėl PŪV galimybių turi informuoti visuomenę Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir raštu informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą apie atliktą visuomenės supažindinimą.

2. Eksploatacijos eigoje periodiškai turės būti tikrinamas karjero mechanizmų vidaus degimo variklių darbo režimo atitikimas nustatytiems normatyvams (LAND 15-2000).

3. Nustatytos mažųjų erelių rėksnių ir kitų retų paukščių lizdaviets turi būti išsaugotos Klovainių dolomito telkinio pirmo praplėtimo etapo metu. Prieš pradėdant vykdyti kitus šio telkinio praplėtimo etapus, retų paukščių lizdaviets turi būti įvertintos iš naujo. Įvertinimą turi atlikti specialistas – kvalifikuotas ornitologas..

4. Transporto keliamos dulkės sausros metu, karjero viduje privalo būti „gesinamos“ laistant kelius.

5. Būtina užtikrinti sprogdinimo darbų saugą pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus.

6. Darbai vykdomi pagal įmonėje parengtą profesinės rizikos vertinimą šiuo metu eksploatuojamame karjere, o plečiant karjerą, esant poreikiui, minėtas vertinimas turi būti pakoreguotas.

7. PŪV užsakovas savo lėšomis privalo įgyvendinti PAV ataskaitoje ir sprendime dėl planuojamos ūkinės veiklos numatytas priemones neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo pasekmėms likviduoti.

8. Veiklos vykdytojas turi vykdyti požeminio vandens monitoringą, stebėti požeminio vandens lygį pagal parengtą ir patvirtintą požeminio vandens monitoringo programą 2014 – 2018 metams. Atsižvelgiant į monitoringo rezultatus išplėsti monitoringo stebėjimų tinklą ir vykdyti stebėjimų tęstinumą.

Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą:

1. PAV ataskaitą nagrinėję ir išvadas pateikę PŪV poveikio aplinkai vertinimo subjektai, vadovaudamiesi PAV įstatymo 9 straipsnio 4 dalimi, pritarė PAV ataskaitai ir neprieštaravo dėl PŪV galimybių.

2. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, naudojant poveikį aplinkai mažinančias priemones ir vykdant sprendime nustatytas sąlygas, PŪV įgyvendinimas nesukels reikšmingo neigiamo poveikio aplinkos orui, vandeniui, dirvožemiui, žemės paviršiui ir jos gelmėms, kraštovaizdžiui, biologinei įvairovei, socialinei aplinkai, visuomenės sveikatai bei šių aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai.

3. Pagal PAV ataskaitoje pateiktus aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimo rezultatus numatoma, kad aplinkos oro teršalų didžiausios koncentracijos neviršys ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatytų žmonių sveikatai ir (ar) aplinkai.

4. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją PŪV metu triukšmo lygis ties artimiausia gyvenamąja aplinka neviršys didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių verčių nustatytų gyvenamųjų pastatų ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, remiantis Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“.

5. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją PŪV metu susidarančių atliekų tvarkymas atitinka Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

6. Centrinės vandens lygio depresijos dalies, kurioje yra ženklesni vandens lygio pažemėjimai, galintis daryti realų poveikį aplinkos objektams, radiusas neviršija 1 km.

7. Ženkliai nukritus vandens lygiui aplinkinėse gyvenamosiose teritorijose, užsakovas AB „Klovainių skalda“ 2016-01-13 raštu Nr. 7-1 išipareigoja pagilinti šulinius, įrengti gręžinius ar prijungti prie centrinės vandentiekio sistemos, taip kompensuodamas neigiamą veiklos įtaką.

10. Kur ir kada galima susipažinti su išsamesne informacija apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumo pasirinktoje vietoje.

Su išsamesne informacija apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumo pasirinktoje vietoje galima susipažinti Aplinkos apsaugos agentūroje, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius, tel.: +370 70662017, +370 70668047.